

Místní Charity mívají duchovně i personálně kořeny ve farnostech. V příloze Caritas tentokrát ukážeme, kde to tak funguje.

Ilustrační snímek Lubomír Kotek

Církevní služba lásky

Charita vidí člověka jako obraz Boha, bytost hodnou důstojnosti a úcty. Z těchto ideálů začaly vyrůstat a vznikat Charity už před sto lety. V jejich

čele stáli kněží, do charitního spolku spadala spousta chudobinců a ústavů vedených řeholními institucemi. S charitní sítí byla po nástupu komunistů veta. Starost o blaho obyvatel si usurpoval stát. Pod dozorem mocipánů vznikla Česká katolická charita s omezenou náplní práce – určenou jen pro potřeby církve, nikoli pro občany socialistického státu.

Když se zkorumpovaný systém zhroutil, vyrašila znovu i Charita. Pěkně odspodu: z farních společenství a s laiky, kteří měli chuť se

podělit o svůj čas a síly s těmi, kteří zestárlí, anebo k nim byl osud méně příznivý. Čelní představitelé církve na sebe nově vzali úlohu těch, kteří dobré dílo podporují, zejména v duchovní rovině.

Odrzem této inspirace je i každoroční připomínka svatého Vincence z Pauly, údajně tichého a váhavého kněze, na druhou stranu však neúnavného přímlovce za chudé a uvězněné na galejích a nakonec jedinečného koordinátora záchranných akcí celým válkou zblázněným krajům. Vincenc z Pauly, muž novověku s pohledem upřeným na Krista, je naším velkým vzorem. Ve dnech kolem jeho svátku 27. září si připomínáme Den Charity. Světec pro nás zůstává příkladem jednoty duchovního zakotvení a praktické účinné pomoci našim bližním.

PAVEL POSÁD, prezident Charity ČR

Den Charity už deset let

V průběhu září či začátkem října místní Charity lidem předvádějí, proč jsou tady, co všechno dělají a co umějí. Osvětové a kulturní akce pořádané v tomto čase jsou pramenky celostátní kampaně Den Charity.

Letos se můžeme těšit například na happening středisek Oblastní charity Uherské Hradiště (15. září), rozdávání letáčků a sáčků s čajem k 25. jubileu Diecézní charity Brno (21. září), nebo na Benefiční běh pro dospělé i děti pod záštitou de-

setibojare Tomáše Dvořáka v Červeném Kostelci (23. září), ale i desítky jiných.

Charita tak široké veřejnosti představí, k jakým myšlenkám se hlásí a k čemu je vůbec dobrá. Dny otevřených dveří, exkurze, výstavy, koncerty a divadelní představení pro děti i dospělé se konají zpravidla kolem svátku sv. Vincence z Pauly (27. září), kněze, který zasvětil svůj život práci pro chudé a stal se průkopníkem rozsáhle pojeté, plánované a komplexní humanitární pomoci.

Nápad představit široké veřejnosti nabídku charitních služeb se zrodil v roce 2004 na jižní Moravě. Česká biskupská konference pak oficiálně vyhlásila den 27. září jako Den Charity v roce 2008.

Touto inspirací jedním světce ale provázanost církve a Charity zdaleka nekončí. Mnoho dalších příkladů vám přinášíme v tomto Caritasu.

JAN OULÍK

Charitativní rozměr nesmí žádné farnosti chybět

Charita brněnské diecéze je jednou z mála, kde po vzoru prvorepublikových tradic působí všechny farní Charity na zcela dobrovolné bázi. V celé diecézi jich takto funguje přes sto. Ačkoliv je vede vždy jen pár členů, obohacují život celé farnosti a poskytují nezastupitelnou pomoc pro potřebné.

Podobně jako je modlitba za potřebné, nemocné a strádající mostem k naději, tak i podání pomocné ruky může být cestou k novému začátku.

Ilustrační snímek Richard Bouda

Kostely a farnosti byly odjakživa místy, které přitahovaly lidi v nouzi. Každé mělo na prahu svého tuláka, žebráka nebo prosebníka o almužnu. Není tomu jinak ani dnes. Kněží často řeší, jak tímto lidem opravdu pomoci a jak je motivovat, aby i oni sami chtěli změnit svůj život k lepšímu. Aby kromě duchovního rozhovoru a doprovázení začali hledat cestu, jak spolupracovat blíže s Charitou.

Farní Charity byly zřízeny proto, aby sdružovaly ochotné věřící, kteří chtějí dělat něco nad rámec svých běžných povinností ve prospěch lidí v nouzi. Tyto Charity často pořádají

materiální sbírky, připravují vánoční balíčky pro chudé, provozují šatník nebo spoluorganizují Tříkrálovou sbírku.

Spolupráce má i duchovní kontext. Například každá farnost v Brně obdržela jednu charitní službu ve městě jako svůj modlitební záměr. Velkým přínosem pro obě strany je pravidelná návštěva Charity ze strany novokněží v rámci přípravy na kněžskou službu. „Chtěl jsem, aby budoucí duchovní viděli, jak služba lidem v tísní probíhá,

co lidé v nouzi vůbec potřebují a také, když podporujeme Charitu ze sbírek, aby měli vůbec přehled, kam tyto prostředky směřují,“ říká diecézní kancléř Mons. Jan Mráz, odpovědný za farnost sv. Tomáše v Brně a za přípravu novokněží. Postupem času se zrodila také myšlenka podporovat farnosti potravinovými balíčky, které Charita obdržela díky zapojení se do evropského programu potravinové pomoci. „Pokud nám zaklepe třeba člověk bez

domova na dveře farnosti, můžeme mu tak nabídnout konkrétní pomoc. Nedáváme mu peníze, ale potraviny, tedy nezbytnou věc, aby přežil, a dál ho odkazujeme na služby Charity ve městě,“ vysvětluje brněnský děkan Mons. Václav Slouk.

Je třeba pomoci?

Kněz se má kam obrátit...

Stávají se někdy až neuvěřitelné události. V jedné z brněnských nemocnic byl ošetřen a hospitalizován člověk bez domova. Veškeré jeho oblečení byli zdravotníci nuceni vyhodit, protože – jednoduše řečeno – ulice na něm zanechala „své“ stopy. Brzy ho měli propustit, ale vyskytl se téměř neřešitelný problém. Mají ho propustit nahého, nebo ho nechat v nemocničním erárním pyžamu? Kněze napadlo požádat o pomoc Charitu. Ta doručila do nemocnice čisté oblečení a ujala se zmiňovaného člověka prostřednictvím svých služeb.

Podobně jako je modlitba za potřebné, nemocné a strádající mostem k naději, tak i podání pomocné ruky může být cestou k novému začátku. „Propojení farností s Charitou by měla být přirozenou součástí farních aktivit. Posouvají farnost vždy k praktickému prožívání duchovního života a Charitu zase přibližují k těm, kteří pomoc potřebují,“ uzavírá prezident Diecézní charity Brno Mons. Josef Zouhar.

PETR HOREHLÉD

Duchovní pomoc. Tou se liší Charita od charity

Papež Benedikt XVI. ve své encyklice *Deus caritas est* popsal trojnožku úkolů církve: zvěstování Božího slova, slavení svátostí a služba lásky. Jedno od druhého nelze oddělit. Charitní služba lásky se neobejde bez zakotvení v církvi. A naopak.

Jedním z míst, kde se taková služba charity zakotvená v církvi odehrává, je Oblastní charita v České Kamenici. Nabízejí tam pomocnou ruku lidem, nad kterými často takzvaně zlomila hůl i vlastní rodina. Domov se zvláštním režimem je útočištěm pro muže a ženy s chronickou duševní choro-

bou, závislé nebo ohrožené závislostí na návykových látkách a nízkým příjmem. V očích mnohých ztracení lidé zde nacházejí zázemí, oporu a někdy i novou rodinu. „Příchozí ztratili smysl života. Stejně jako ostatní sociální služby jim nabídneme střechu nad hlavou a něco k jídlu, ale také mnohem potřebnější přijetí, porozumění a úctu, které se jim často v průběhu celého jejich života nedostalo. Většina ale potřebuje něco víc, a to je odpuštění, což jim my, sociální pracovníci, dát nemůžeme, a právě zde má nezastupitelnou roli církev,“ vysvětluje Štěpánka Kecková, ředitelka kamenické Charity: „Svátosti, které nabízí kněží, jsou pro spoustu lidí zde jako lék, pomáhají jim smířit se sami se sebou, ale i se svým okolím.“

Do kamenického domova přichází podle potřeb klientů kněží i několikrát týdně, každou první středu v měsíci je pak v místní kapli sloužena mše svatá. Podporu a pomoc duchovních využívají i další služby kamenické Charity.

Ze mše svaté v Kamenici.

Snímek autorka

Velký dík za modlitbu pro pracovníky i klienty Charity patří také řeholním společenstvím bratrů z Nového Dvora a sester z Doksan, s nimiž je kamenická Charita v kontaktu.

Pracovníci kamenické Charity pomáhají lidem vyhledávat a kontaktovat členy rodiny, udržovat a posilovat rodinná pouta, zprostředkovávají

návštěvy. Ne vždy však úspěšně. „My se lidi neodvažujeme soudit za to, co se jim v životě nepovedlo, to nám nepřísluší. Jsme s nimi tady a teď, snažíme se jen napravovat křivdy, které se jim staly, a být jim oporou v každé životní fázi, i v té poslední,“ přibližuje charitní práci ředitelka kamenické charity Štěpánka Kecková. V Domově se každý měsíc konají v průměru dvě zádušní mše za klienty. Velmi často doprovázíme lidi na konci jejich pozemského života, a stáváme se tak jejich rodinou.

A čím může pomoci opravdu každý věřící v Česku? „Co se týká financí, naši klienti jsou sice nízkopříjmoví, a tak často bojujeme, ale Bůh si nakonec vždy najde cestu, jak tuto službu zajistit. Nejvíce pomůže modlitba za tyto lidi, kteří velmi často ztratili smysl života. Modleme se za to, aby tyto neočekávané situace dokázali zvládat s Boží pomocí,“ uzavírá Štěpánka Kecková.

EDITH VLČKOVÁ

Boromejka ve službě bezdomovcům

Že Charita patří nedílně ke katolické církvi není někdy zjevné. Velmi rychle se to i navenek dobře pozná, když se do práce potřebným zapojí řeholní sestry. Hovořili jsme s jednou z nich, se sestrou Radimou, členkou Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského.

Boromejka sestra Radima Jana Ivančicová SCB je zástupkyní ředitele Azylového domu svatě Terezie pro lidi bez přístřeší v Praze a metodičkou sociálních služeb Arcidiecézní charity Praha.

Snímek archiv Arcidiecézní charity Praha

Proč jste si jako řeholnice vybrala právě práci v Arcidiecézní charitě Praha?

V čase své řeholní formace jsem záhy zjistila, že posláním sester boromejek je „kontemplace a milosrdenství“. To znamená modlitba a zároveň služba nemocným, chudým a lidem žijícím na okraji společnosti. Hledání tohoto povolání se u mne propojilo se službou v Charitě, kde pracuji jedenáct let. Charita byla pro mě přirozenou pracovní volbou, protože je součástí církve.

Co přesně znamená, že je Charita součástí církve?

Živé společenství církve stojí na třech pilířích. Koná bohoslužbu, hlásá radostnou zprávu, tedy evangelium a projevuje také službu lásky.

Proto římskokatolická církev zřizuje Charitu, která se v praktickém životě farností projevuje ve farních Charitách, ať už v těch dobrovolnických nebo částečně nebo plně profesních.

Pro svou službu jste si vybrala pomoc lidem bez domova, tedy těm, kterými společnost, na jejímž okraji žijí, tak často pohrdá.

Setkávám se mnohdy s názory, že ten páchnoucí a opilý bezdomovec si vlastně může za všechno sám, že zklamal, nechce se mu pracovat a že ho ostatní živí ze svých daní. A že by měl být nějak potrestán, že je nežádoucí. Nelze ale paušalizovat nebo

nevidět ochotu pomoci. Někteří lidé se snaží pomoci, nosí nám dary, obnošené šatstvo, jídlo, chtějí být dobrovolníci, chodí k nám a ptají se, jak mohou pomoci, chtějí vidět, co konkrétně pro lidi bez přístřeší děláme.

Myslím, že těch druhých je naštěstí víc. Chudoba nebo nedostatek se dnes dotýká velkého množství lidí a rodin.

Lidé vědí, že ztratit práci, bydlení, vztahy, rodinu, onemocnět fyzicky nebo psychicky není vždy otázkou volby.

Co pro vás znamená pomoc bližnímu?

Pomáhat druhému je bytostně potřebné pro obě strany.

Získává ten, kterému je pomáháno, i ten, který pomáhá. Koho zasáhlo evangelní poselství, musí reagovat. Každý tak, jak mu nabízí život a okolnosti. Tím evangelním poselstvím myslím: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“.

A potom je tu lidská důstojnost, ten fakt, že Bůh Otec nás stvořil podle Božího obrazu a k Boží podobě. Pro mě to znamená, že úplně každý člověk, dokonce i ten nejposlednější na okraji společnosti, má tuto Bohem garantovanou lidskou důstojnost a před ní je třeba se sklonit.

Bůh nikoho neodsuzuje, ale o každého bojuje. To jsou pro mě důvody a přesvědčení, že pomáhat bližnímu má smysl.

JARMILA LOMOZOVÁ

Když společenství věřících adoptuje na dálku

Farní charity nejsou všude. Ale každá farnost má šanci Charitě pomáhat. Jednou z možností je Adopce na dálku, která pomáhá nejchudším dětem z rozvojových zemí ke vzdělání.

Šanci na lepší budoucnost může potřebnému dítěti zajistit váš dar ve výši 400–600 korun měsíčně.

Snímek archiv ADCH Praha

šem farním časopise. Lidé dávají velmi ochotně. Posledně jsme potřebnou částku vybrali během tří dnů.

Farníci od Sv. Terezičky posílají do školy pět indických dětí. Díky jejich podpoře, která trvá 21 let, už vystudovalo 15 dětí. Deset dětí za posledních 15 let podpořili farníci z farnosti sv. Štěpána v samém centru hlavního

města. Zdeněk Dubský, trvalý jáhen, vzpomíná: „S nápadem přišel tenkrát P. Přádka. Na jeho popud vznikla u nás dobrovolnická Farní charita, která funguje dodnes.“ Zorganizovat ve farnosti Adopci na dálku ale podle něj může i kdokoli z farníků. To potvrzuje i Jakub Fejk: „U nás to bylo spontánní rozhodnutí farníků. Impulz vzešel

od doktora Mareše, který loni zemřel. Tradice se udržela.“

Oba organizátoři Adopce se shodují, že je důležitá podpora faráře. „I když ani náš současný ani minulý farář do toho nijak nezasahoval a nechával aktivitu na farnících, dával tomu celému svou záštitu,“ říká Jakub Fejk a Zdeněk Dubský doplňuje: „Většinou kněží na tyto věci nemají čas. Člověk jim to nezazlívá, mají spoustu povinností. Důležité proto je, aby měl kněz svého zástupce. Adopce na dálku je dobrá myšlenka, a když se to vezme za správný konec, v žádné farnosti není těžké podporu uspořádat.“

JARMILA LOMOZOVÁ

I VAŠE FARNOST MŮŽE POMOCI

Iniciujte pomoc ve vaší farnosti právě Vy! Získejte více informací o programu Adopce na dálku na telefonním čísle 224 246 519, e-mailové adrese adopcenadalku@praha.charita.cz nebo na webových stránkách praha.charita.cz.

„Evidujeme víc než 150 farností,“ říká Lenka Mikušková z Arcidiecézní charity Praha. Je mezi nimi i farní společenství sv. Terezičky z Prahy 8. Adopci má s manželkou na starosti Jakub Fejk: „Mezi farníky pořádáme jednou nebo dvakrát ročně sbírku. Ve spolupráci s panem farářem vyhlásíme termín, kdy je možné přispět. Na týden pak v kostele umístíme kasičku. Při té příležitosti vyvěsíme dopisy od dětí a o podpoře informujeme i v na-

Symbióza z Kamenice nad Lipou...

„Jedete Ponorkou?“ dostáváme esemesku poté, co na Charitu ohlásíme, že už se blížíme, a to vlakem. Šedivě natřený vagón s kulatými okny se během jízdy kymácí ze strany na stranu a poskakuje po unikátní úzkokolejce z Obrataně do Kamenice nad Lipou.

Pár kroků od úhledného kamenického náměstí s kašnou, zámek, věží a torzem prastaré lípy, která dala obci jméno, se nachází menší Husovo náměstí s kostelem Všechny svatých a s rozložitou barokní farou. Pod jednou střechou tu sídlí duchovní správa a místní farní Charita.

Jednou uvidíme

Kamenická farnost má hluboké kořeny, mezi zdejší duchovní patřil i Maximilián Rudolf Schleinitz, pozdější první litoměřický biskup. Farní charita je mnohem mladší, vznikla před čtvrt stoletím. Nejprve provozovala jen šatník a farní knihovnu. S narůstajícími potřebami stárnoucích obyvatel v bývalém okresním městě se zaměřila na péči o ně. Díky dovážěným obědům a pomoci s nákupem, úklidem a doprovodem na úřad či k lékaři mohou senioři zůstat ve vlastní domácnosti. Někdy až do posledních dnů – například pro jednu z klientek, které „nefungovala“ rodina. „Do poslední chvíle jsme paní drželi za ruku. Zemřela tiše doma a my tak mohli splnit její poslední přání,“ vzpomíná Hana Kubů, jedna z nejdéle pracujících kamenických pečovatelek.

„Rozrůstáme se do všech stran. Oslovují nás i z míst, kde služby neposkytujeme, aby lidé mohli zůstat ve svém. Při donášce jídla současně kontrolujeme, že jsou senioři v pořádku. Několikrát jsme volali záchranku. Třeba pro paní, kterou jsme našli ležet na dvorku u slepic,“ říká Hana Kubů a pokračuje: „Můžeme pomoci i duchovně, ale svoji víru nikomu nevnucujeme. Lidé mívají pochyby, zda jejich život má nějaký smysl. Říkám jim, že to uvidíme na věčnosti.“

Dobrá adresa

Jak vypadá symbióza farnosti a charitní organizace? Nejde o nic neobvyklé-

Duchovní správce kamenické farnosti P. Václav Šika a ředitelka tamní Charity nastoupili do služby prakticky zároveň. Dnes tvoří sehraný tandem.

ho, podobný model je znám z mnoha míst celé země, například i z nedalekého Pacova. V Kamenici na tuto otázku hledáme odpověď s ředitelkou Farní charity a s místním duchovním správcem. Ředitelka Jitka Koubová a P. Václav Šika nastoupili „do funkcí“ ve stejný den – první červencové pondělí před čtyřmi lety. Nedlouho poté na faře proběhly stavební úpravy a nastalo

stěhování. Charita dnes úřaduje v klenutých prostorách bývalé garáže v západní části, bývalý hostinský pokoj se proměnil ve sklad kompenzačních pomůcek. Farní kancelář sídlí pod klenbou ve východní části domu. Zasedací místnost a sociální zařízení využívá Charita a farní společenství společně, stejně jako rozlehlý dvůr. Oba subjekty se rovněž dělí o úhrady za elektřinu.

„Základem veškeré spolupráce je respekt, brát druhého takového, jaký je,“ vysvětluje ředitelka Koubová. Každopádně prý na faru začali chodit nejen lidé věřící, ale také ostatní obyvatelé. „Možná se i diví, co tady děláme. A mnozí jsou mile překvapeni.“

P. Šika se setkal i s názorem, že Charita na faře ukazuje, že farář nepracuje dobře a navíc mu prý „užirá“ z kostelních sbírek. „Vidím to opačně. Charita je pro farnost prospěšná,“ tvrdí a hned vypočítává společné akce, které obohacují život města. Například farní Jarmark, dobročinné koncerty v kostele, různá tvoření, ukázky terapie se psy a Vánoční setkání. Anebo „mezigenerační“ opékání špekáčků, na které pozvali omladinu z místního dětského domova spolu se seniory a ze kterého vzešlo jedno trvalé přátelství dvěčete a babičky. „Oni nedělají jen ‚vocad-pocad‘, ale i nad rámec možností. Kdyby tu Charita nebyla, zůstaly by prostory fary nejspíš studené a prázdné,“ pochvaluje si spolupráci P. Šika.

Farní adresa jako bonus

Farní adresa je ovšem bonusem i pro Charitu. „Měli jsme tu personální krizi,“ svěří se ředitelka Koubová. „A pan farář byl ve správnou dobu na správném místě a svým lidským přístupem nám ji pomohl překonat.“

„Už jen to, že k nám do kanceláře přijde, je přínos. Vyslech-

Obchůdek Dobromysl je výlohou kamenické Farní charity.

Snímky autor

...farář a charitní dispečink pod jednou střechou

ne nás," pokračuje ředitelka. Trochu omluvně dodává, že při takových hovorách někdy sociální pracovnice, účetní i ona sama sledují koutkem oka monitor počítače a dodělávají nutnou agendu, které neustále přibývá.

Do každé samoty

„Potřebovaly by nějakou ‚trucovnu‘, kde by mohly relaxovat,“ uvažuje kněz. „Práce s lidmi v této profesi je těžká, někdy se dostaví pocit, že vše je jen marnost nad marnost,“ říká s uznáním o nelehké práci charitních pečovatelek. Ne všichni klienti a jejich příbuzní se totiž usmívají a mají na jazyku dobré slovo – jde o lidi zkroutěné nemocí, často v mezních životních situacích. Jednou pohrozili i holí. Proto má farní Charita také odborného supervizora.

Vrcholnou akcí bývá každoročně Tříkrálová sbírka. „Věřících v Kamenici nežije mnoho, ale našťastí nám s koledováním pomáhají skauti,“ shrnuje situaci P. Šika. Výhodou prý je, že díky pečovatelské službě místní obyvatelé Charitu znají, a to se odráží i na výnosu. Když na přelomu tisíciletí se sbírkou začínali, vykoledovali necelých padesát tisíc. Letos to byl více než čtyřnásobek. Co se za úspěchy skrývá? Podle ředitelky je zásadou udržovat po celý rok s koledníky a příznivci dobré vztahy, při přípravě nenechat nic na poslední chvíli a v čase koledy obejít i menší místa a samoty. Za příklad uvádí obec Křeč, kam loni zajeli se dvěma auty koledníků a s panem farářem a letos už se tam koledy samy ujaly místní maminky s dětmi.

Zčásti je výtěžek sbírky použit na pomoc osobám v tíživé situaci: na

úhradu školních obědů a školních pomůcek pro děti nebo na pořízení otopu na zimu. Dále na rozvoj pečovatelské služby a také na nákup nových vozů. Z prvotního jednoho automobilu se autopark na farním dvoře rozrostl na pět vozů. Některým starostlivcům ve městě prý vrtá hlavou, nač jich Charita tolik potřebuje? „Je třeba stále trpělivě vysvětlovat, že máme v terénu přes sto seniorů a jezdíme i do Černovic a již zmíněné 20 kilometrů vzdálené Křeče,“ říká ředitelka. „Většinou o rozsahu naší služby nevědí.“

Vy jste normální...

Bořit mýty a předsudky je běh na dlouhou trať a své o tom ví i charitní pečovatelka Hana Kubů. K dobrou dává reakci jedné ženy, která ji

uvítala slovy: „Já myslela, že přijede nějaká jeptiška... A vy jste normální!“

K podobnému společenskému „propojování“ slouží i Dobročinný obchod Dobromysl v nedaleké Palackého ulici. Charita ho otevřela loni v létě a kromě sortimentu chráněných dílen z okolí si tu můžete pořídit ošacení, knihy či drobnosti, které někdo jiný přinesl a daroval. Prodávají tu i charitní oplatky se siluetou kamenického zámku na obalu a fajnšmekry vyhledávané klášterní piva z Želivi. Na regionální produkci a lokální patriotismus vsází nejen nabízený sortiment, ale i heslo na charitním webu: „Nevhazujte oblečení do kontejnerů, ale darujte ho přímo na Charitu – organizaci, která pomoc vykonává přímo ve vašem městě a obci.“

JAN OULÍK

Hospic na Svatém Kopečku těší Zpívánky

Naladit je třeba nejen kytaru, ale zejména pacienty svatokopeckého hospice.

Snímek autorka

P. Gorazd Krušina
OPraem., muž v bílém hábitu s tmavým copem spadajícím na lopatky, se staví před publikum. Rozeznívá struny kytary a za doprovodu některých posluchačů začíná zpívat první lidovku.

„Jedna z divaček si před časem přála zahrát svou oblíbenou písničku. Tu píseň jsem znal, jen jsem neznal přesná slova. Slíbil jsem tedy, že se je do příště naučím. Sejit jsme se měli až za čtrnáct dní. Já se text opravdu naučil, ale paní už bohužel nepřišla,“ vzpomíná na jeden ze silných okamžiků Zpívánek v hospici na Svatém Kopečku P. Gorazd. Místo paní dorazily její dcery, přinesly si svíčku a zapálily ji připraveny začít zpívat. Tehdy všichni přítomní pocítili všudypřítomnost smrti a také realitu – tráví své poslední dny, týdny či měsíce

ce v hospici. „Uvědomovali jsme si tu pomíjivost – dnes tu jsme, zítra být nemusíme. Navíc, tušili jsme, že smrt není tragédie, které bychom se měli bát. Zpívánky tenkrát byly vzpomínkou na tu paní,“ dodává kněz.

P. Gorazd Krušina ze Svatého Kopečka hraje téměř každý pátek na kytaru a zpívá lidem na konci jejich života v hospici nedaleko svého kláštera. Zpívánky jsou pro nemocné jakýmsi nádechem. Sbližují je, navrací je do šťastných dětských let a umožňují jim tak život dále prožívat. První Zpívánky vedl pater Gorazd před pěti lety. „Vět-

šina z pacientů tráví svůj čas v pokoji, kam za nimi docházejí návštěvy. Někteří občas zavítají na mši. Právě tam si jeden mladý psycholog, který v hospici dříve pracoval, všiml, jak pookřeje, když se dostanou ven z pokoje. Začal tedy přemýšlet, jak tyto lidi propojit mezi sebou, a napadla jej hudba,“ popisuje začátky Zpívánek pater Gorazd.

Někdy je společenská místnost plná pacientů a jejich příbuzných, někdy naopak přijde jeden nebo dva. Často přicházejí i zdravotní sestřičky, které jsou v záloze, kdyby pacienti potřebovali jejich pomoc. „Při rytmické písni občas sestřičky vezmou pacienty za ruce a jakoby s nimi tančí. To je vždy mezi nimi vidět přátelské pouto,“ míní pater Gorazd. Do akce se pacienti zapojují dle svého temperamentu a možností. Páter vzpomíná třeba ženu, které se zalíbila hra na perkusové nástroje. „Byla ve svém živlu a používala všechno, co bylo možné,“ pousměje se duchovní. Pětačtyřicetiminutové Zpívánky odehraje kněz naplno i třeba pro jediného pacienta, který jako by pospával. „Někteří lidé jsou utlumení, ale hudbu vnímají a po skončení děkují, že se jim Zpívánky líbily. Má to smysl,“ je si jistý.

Publikum v hospici nejvíce holduje moravským a českým lidovým písničkám. „Občas si ale někdo přeje třeba i Waldemara Matušku, Holubí dům a takoví Slavíci z Madridu – ti se stali naší hymnou, touto písničkou vždy končíme,“ vypráví dál pater.

Zpívánky se odehrávají ve společenské místnosti hospice, kam diváci přijíždějí na vozíčkách nebo postelích. Když je pěkné počasí, uskuteční se „koncert“ na terase, odkud je výhled na Olomouc.

KAROLÍNA OPATŘILOVÁ

Když květy dobrých skutků rozkvétají

Na venkovské faře v Mikulovicích, která byla dlouho opuštěná, je už zase živo. Pardubické Charitě se tu podařilo vybudovat nové a bezbariérové zázemí pro odlehčovací služby Červánky, které slouží seniorům a jejich pečujícím rodinám. Nejvíce pomohli lidé, kteří přispěli do Tříkrálové sbírky, místní obec, firmy, dárci a také spousta ochotných dobrovolníků.

Paní Lída (vlevo) se do Červánků pokaždé moc těší.

Snímek autorka

Paní Lída z Pardubic, kdysi úspěšná závodní veslařka, se dnes bohužel pohybuje o berlich. Stabilitu ztratila po cévní mozkové příhodě. Navzdory tomu oplývá optimismem a chutí do života. Ten se s ní moc nemazil, přesto zvládla vychovat tři dcery a už má sedm vnoučat. V Červánkách si oblíbila hlavně tvořivé čtvrtky s Jiřinkou. „Vždycky

se sem moc těším. Sestřičky jsou perfektní a výborně tu vaří. Na Vánoce nám zazpívaly děti ze zdejší školy,“ vypráví paní Lída, která, stejně jako většina klientů, využívá svoz charitním autem upraveným i pro vozíčkáře.

V Mikulovicích je pro seniory zajištěn pestrý denní program od pondělí do pátku včetně stravy, hygieny,

doprovodu i dopomoci při podání léků. „Pomáháme nejen nemohoucím klientům, ale také jejich pečujícím rodinám, které si občas potřebují odpočinout nebo zařídit osobní věci,“ podotýká vedoucí Aneta Betlachová, kterou k této práci přivedla osobní zkušenost s nemocnou babičkou.

Ranní odpočinek střídá trénink paměti ve společenské místnosti. Po svatině si paní Lída s ostatními zazpívá při kytarě a taky trochu zacvičí. Hned mají všichni dobrou náladu a už se těší na oběd i společnou kávu na prosluněné terase. V prostorné jídelně, která ještě září novotou, využívají klienti i tréninkovou kuchyň. Vaří se tu a peče hlavně o svátcích. Odpoledne se obvykle vyráží na procházku po malebném okolí. Kdo se necítí dobře, může si jen povídat, číst nebo zdřímnout v ložnici.

Laskavý přístup a péči zdejšího personálu si pochvaluje i paní Michaela. Když měla jít na operaci kolene, hledala, kdo se postará o její 92letou maminku. V Červánkách to zvládli bez problémů a babička se sem pokaždé moc těšila.

O záchranu chátrající mikulovické fary a její proměnu na dobročinné zařízení se zasloužili P. Antonín Forbelský a ředitelka pardubické Charity Marie Hubálková. Přízemí stylové budovy prošlo náročnou, ale citlivou rekonstrukcí. O službu je velký zájem, a tak místní doufají, že jednou dojde i na opravu horního patra pro pobyty seniorů a kancelář.

Jedné opuštěné venkovské faře na Pardubicku se tak podařilo vdechnout život.

JANA KARASOVÁ

Týdenní modlitba za potřebné, kterým pomáháme

Katolická charita je služba církve všem lidem. Její práci chceme podpořit i modlitebním úsilím. Zveme tedy čtenáře KT, aby se do něj zapojili v týdenní novéně.

PONDĚLÍ: za rodiny

Pane Ježíši Kriste, Ty jsi vyrůstal v láskyplném prostředí nazaretské rodiny. Dej rodinám stálost, manželům lásku, smíření v době krize. Dej dětem radostné dětství. Pomáhej nám, ať vytváříme farní společenství, kde nikdo nezůstane na okraji. Požehnej nám, ať služby Charity nabízejí účinnou pomoc rodinám, matkám s dětmi v krizi, dětem bez rodinného zázemí. Amen.

ÚTERÝ: za seniory

Pane Ježíši Kriste, Ty nám ukazuješ

Ilustrační snímek archiv Charity

moudrost života. Pomáhej nám vážit si moudrosti stáří. Dej seniorům důstojnost v úctě a starostlivosti vlastních dětí. Dej těm, kteří jsou ve stáří osamoceni, přátele, a těm, kteří potřebují péči, účinnou pomoc. Požehnej práci Charity, aby senioři, o něž pečujeme, prožívali radost z cesty k Tobě. Amen.

STŘEDA: za nemocné

Pane Ježíši Kriste, Ty rozumíš lidské bolesti a umírání, trpěl jsi a zemřel za nás na kříži. Pomáhej nám čerpat sílu z Tvého kříže, když ji potřebujeme. Dej nemocným důvěru a ví-

ru v Tvé nezměrné milosrdenství. Dej nemocným podporu rodiny i farnosti. Požehnej naší práci pro nemocné. Amen.

ČTVRTEK: za potřebné v zahraničí

Pane Ježíši Kriste, děkujeme Ti za hmotné věci, které potřebujeme, abychom žili. Pomáhej nám zmírňovat bídu lidí z chudých zemí. Dej, ať nás síla víry, kterou nám dáváš, nutí k solidaritě a k modlitbě za trpící nedostatkem. Dej, ať projekty Charity v zahraničí pomáhají lidem z bídy, z nemoci a z nedostupnosti vzdělání. Věříme, že každé naše vykonané dobro směřuje k Tobě. Amen.

PÁTEK: za lidi bez přístřeší

Pane Ježíši Kriste, Ty jsi nejvyšší milosrdný, miluješ všechny lidi. Pomáhej nám, ať lidmi na okraji společnosti neopovrhujeme a ať je neodsuzujeme. Dej nám sílu uskutečňovat zázrak dávat ve svém nitru druhému šanci. Dej, ať charitní pomoc těmto lidem vytváří prostor k návratu do života a nalezení vlastní sebeúcty. Amen.

SOBOTA: za dárce

Pane Ježíši Kriste, Ty jsi nám otevřel brány do věčného života, daroval jsi nám všechno. Pomáhej nám, ať Tvá láska a milost spojuje lidi ve společenství, vytváří vzájemnost a solidaritu. Dej, ať naše láska k Tobě roste skrze dávání i přijímání. Dej nám vděčnost za každého člověka, který nás obdaroval, abychom mohli pomáhat. Amen.

NEDĚLE: za zaměstnance a dobrovolníky

Pane Ježíši Kriste, Ty jsi pracoval, abys nás zachránil a spasil. Pomáhej nám, ať jsme spojeni milosrdenstvím v rodinách i ve farnostech, ať nikdo nezůstává opuštěn. Dej pracovníkům a dobrovolníkům víru a lásku pro službu. Dej jim sílu, aby je nezdolala únava. Dej jim radost z vykonané práce, ať se skrze ni stále přibližují k Tobě. Amen.

P. STANISŁAW GÓRA,
prezident
Arcidiecézní charity
Praha

František Radkovský: Budme v Charitě rodinou

Emeritní biskup FRANTIŠEK RADKOVSKÝ se v loňském roce stal

prezidentem Diecézní charity Plzeň. Přestoupil ze služby diecézního biskupa do služby charitního spirituála, jak sám říká o své funkci. Práci Charity nyní poznává mnohem více zevnitř.

Ta změna je jistě poměrně radikální. V čem vidíte největší rozdíl?

Jako biskup jsem měl odpovědnost za celý chod diecéze ve všech rovinách: pastoračně, ekonomicky, personálně, za církevní školství i Diecézní charitu Plzeň. Měl jsem k tomu i své lidi – ředitele, vikáře, vedoucí pracovníky, ale mojí povinností bylo starat se, aby to byli lidé na svých místech. Ja-

Biskup František Radkovský (vpravo) považuje za klíčovou část své služby Charitě setkávání s jejími pracovníky i klienty. Snímek autor

ko prezident mám odpovědnost především za duchovní rozměr služby. Mimochodem já to slovo prezident nerad používám, daleko vhodnější je spirituál, duchovní rádce.

A objevil jste za ten rok v nové službě něco, co vás třeba i vnitřně překvapilo nebo obohatilo?

Asi největším objevem pro mě bylo nasazení lidí v charitních službách. Jako biskup jsem to viděl z určitého nadhledu. A teď to vidím zblízka. Někteří z pracovníků jsou

věřící, někteří se za věřící nepovažují, ale všichni pracují s láskou k lidem, o které se starají. Papež Benedikt říká v encyklice *Deus caritas est* (Bůh je láska): „ti, kdo pracují v charitativních institucích církve, se musí odlišovat tím, že se neomezují pouze na správné vykonání toho, co je v daném okamžiku třeba, ale že navíc věnují druhému pozornost, jak jim to vnuká jejich srdce, a to takovým způsobem, aby ti druhí zakoušeli bohatství jejich lidskosti“ (čl. 31). A já mám možnost si na to sáhnout takřkajíc v terénu.

Berete tedy vaše poslání jako posílení vnitřních sil zaměstnanců Charity?

Ano. Když se, dejme tomu, nějaká žena stará v práci o nemohoucí klienty a pak přijde domů a čeká ji další šichta v domácnosti, potřebuje velkou duchovní sílu. Trpělivost, odpovědnost a láska je to, co odlišuje charitní službu od běžných sociálních zařízení, i když jsou třeba odborně na výši. Bez těchto nadhodnoty to zkrátka v Charitě nejde.

Dá se ta vaše dosavadní zkušenost nějak stručně definovat?

Je důležité, abychom v Charitě byli rodinou. Nejde jen o to si povídat, ale prožívat radostné i bolestné věci společně. Mně se podařilo vyrazit několikrát v diecézi na místa, kde máme charitní služby. Poseděli jsme, zahrál jsem na kytaru. Beru jako svůj úkol tu rodinu spoluvytvářet. A jsem přesvědčený, že když to bude fungovat u zaměstnanců Charity, tak se to přenesení na klienty. Taký jsem si to ověřil na setkáních se seniory, kde ty babičky vždycky neuvěřitelně ožijou, když se sejdou se svými pečovatelkami a já jim k tomu něco zahraju a zazpíváme si. Jedna taková stoletá paní nedávno zpívala písničky, které jsem vůbec neznal. Takže já se vlastně taky pořád učím.

MIROSLAV ANTON

Charitní šatstvo v rukou farnic

Je středa, krátce před patnáctou hodinou. Do budovy bývalé fary ve Studénce-Butovicích přicházejí paní Štěpánka a Marie. Mají dnes „službu“ v šatníku provozovaném Charitou Studénka.

Život farnosti a Charity tu prorůstá. Takových ochotných žen, které svůj čas věnují službě potřebným lidem a zajišťují provoz Charitního šatníku pro lidi v nouzi, je celkem šestnáct. Dobrovolnice pracují po dvojicích a „zboží“ potřebným chystají každou středu a neděli. Ochotně vytahují oblečení z regálů, nabízejí drobné vybavení domácnosti, hračky, někdy i kočárky a nábytek. Trpělivě snášejí drobné třenice „zákazníků“ o hezcí věci a s vděčností přijímají od dárců oblečení i věci do domácnosti, který-

mi obnovují svou nabídku. „Nemáme problém se zajištěním provozu, stačí si jen zavolat nebo napsat a vždy se nějak domluvíme,“ říká paní Marie.

Paní Štěpánka se k práci v Charitě dostala už v roce 1992 a od té doby pomáhá s šatníkem, který se nachází v budově kousek od kostela. Jako místní kostelnice to k místu pomoci

nemá daleko. Pro každého má vldné slovo: „Ahoj Verunko, jak se máš?“ vítá zdravotně postiženou holčičku, která chodí do šatníku spolu s maminkou pravidelně. Lidé si se Štěpánkou rádi povídají, a protože je velmi bystrá, vždy každému přichystá to, co potřebuje. Spolu s paní Marií, která má provoz šatníku na starosti už

10 let, přesně ví, co lidé ve Studénce rádi v šatníku nacházejí, a vždy dokáže zajistit, aby měli z čeho vybírat.

Charitní šatník spolu s dalšími službami Charity Studénka pomáhá lidem ve městě už 25 let. Charita Studénka vznikla v roce 1992 a o tři roky později začala jejím aktivitám sloužit stará budova fary, jejíž opravu řídili a zařídili členové Farní charity. Vše na bázi dobrovolnosti. Teprve později se Charita Studénka profesionalizovala.

Charitní šatník však zůstal od svého vzniku až do dnešních dní čistě dobrovolnickou službou. Kromě pomoci sociálně slabým občanům města a okolí vypravovala ve spolupráci s Arcidiecézní charitou Olomouc také zásilky ošacení na Ukrajinu a do zemí bývalé Jugoslávie.

Charitní dobrovolnice vždy pomáhaly také svou modlitbou. V době před a během výstavby domu pokojného stáří – Domova sv. Anny – se jednou týdně scházely k modlitbě růžence s úmyslem vyprosit požehnání a zdar pro budované dílo. I nyní se setkávají k modlitbě, přednáškám pro seniory a mši sv. v již vybudovaném Domově sv. Anny.

JANA MĚCHOVÁ

Charitní šatník je na faře ve Studénce-Butovicích plně v rukou místních dobrovolnic. Snímek autorka

Potraviny pro hladovějící Mosul

Před mešitou v mosulské čtvrti al-Amel postávají čtyři stovky lidí. Ve čtyřicetistupňovém vedru trpělivě čekají, až kamiony přivezou balíky s potravinami a hygienickými potřebami, které jim alespoň na pár týdnů usnadní život.

Kromě potvrzené registrace nutné pro vyzvednutí pomoci si s sebou každý nese také vlastní smutný příběh. Zatímco kamiony s krabicemi procházejí nejprve kurdskou a pak iráckou kontrolou, správce mešity Hasan vypráví, jak z její střechy stříleli radikálové z tzv. Islámského státu po vojácích i civilitech. Poslední den osvobození této městské části padl také manžel Nadii. Stejně jako mnoho dalších iráckých rodin nepřišlo Nadiiných šest dětí jen o otce, ale také o střechu nad hlavou. V létě přebývali v ruinách školy, ale neměli si představit, co nastane v zimě...

Podobných smutných vyprávění už slyšeli zástupci Charity ČR mnoho.

Charita začala balíčky v Mosulu distribuovat na konci loňského roku za pomoci polské humanitární organizace PAH a irácké RNVDO. Islámští radikálové obsadili město v roce 2014, ale závěrečná bitva, která trvala devět měsíců, proměnila kdysi rušnou metropoli v hromadu sutin. Mezi nimi si teď hrají děti, přežívají rodiny, ale také stále umírají lidé. Třeba kvůli nastraženým minám.

Díky RNVDO se Charitě ČR podařilo s distribucí proniknout téměř na hranici bojové linie, což se většině světových organizací nepovedlo. Aby byla pomoc ještě účinnější, zřídila zde Charita na jaře vlastní pobočku. Díky

ní dodá pomoc až 15 tisícům potřebných, a to formou zmíněných balíčků a distribučních poukázek. Caritas Internationalis také pověřila Charitu ČR šířením osvěty v oblasti hygieny a poskytnutím zdravotnické podpory lidem v uprchlických táborech v mosulské oblasti.

Přidanou hodnotou charitní činnosti je také to, že nákupem věcí v místě podpoří domácí obchodníky a pomůže k překonání stávající krize v zemi, v níž se za poslední roky ztrojnásobila nezaměstnanost a dvojnásobně množství obyvatel se propadlo pod hranici chudoby.

TEREZA HÝSKOVÁ

Lidé žijí v ruinách válkou zničeného města

Současnou situaci v Mosulu popsal zástupce Charity

FILIP ČERNÝ, který řídí distribuci pomoci v oblastech, v nichž je jí zapotřebí nejvíce.

Příjemci charitní humanitární pomoci si balíky mohou odnést až po registraci a pečlivém zaevidování. Snímky Filip Černý

V prvních dnech po osvobození Mosulu jste situaci ve městě značil za nestabilní a pocit bezpečí jako pouhou iluzi. Jak to vypadá po dvou měsících?

Narazíte tu na rušná tržiště a čtyři zasypané díry po bombách i na zničené, ponuré a opuštěné ulice. Bezpečnost se liší čtvrt od čtvrti. V západním Mosulu závisí například na tom, jestli už oblast prozkoumali experti, kteří odstraňují miny a nevybuchlou municii, jestli irácká armáda objevila všechny sklady zbraní nebo jestli se tady ještě někde schovávají členové ISIS. Nikdo také neví, kdo za bezpečnost

zodpovídá – jsou to speciální irácké jednotky, federální policie nebo šíitské milice?

Kdo zajišťuje bezpečnost vás jako humanitárních pracovníků?

V Iráku působí mezinárodní organizace, které se soustředí na bezpečí humanitárních pracovníků, i jednotky OSN, jež vyjednávají bezpečný přístup do vybraných oblastí. Také naše partnerské organizace mají propracované bezpečnostní systémy – pomáhají nám sesterské Charity ze západních zemí nebo místní humanitární organizace se sítí kontaktů v terénu, u policie i ve vojenském vedení. Také

my z Charity máme jasně definovaný bezpečnostní plán a absolvovali jsme bezpečnostní školení. Všechny zdroje využíváme, abychom vyhodnotili rizika, do kterých se použijeme.

Co všechno se povedlo od založení charitní pobočky v Iráku?

Navázali jsme fungující spolupráci s výše zmíněnými organizacemi zajišťujícími bezpečnost a s partnery, kteří nám pomáhají v terénu. Naopak my s nimi sdílíme naše know-how v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo finančního řízení, pořádáme pro ně školení a na pravidelných schůzkách probíráme nastalé situace. Díky těmto vztahům jsme rozdali už přes 2,5 tisíce balíčků, které pokryjí čtvrtinovou měsíční spotřebu potravin pětičlenné rodiny. Stejným počtem krabic jsme vyplnili také základní nedostatek hygienických potřeb a šířili letáky o nutnosti osobní hygieny.

Nikdy se nemůže dostat na všechny. Jak vybíráte příjemce pomoci?

Vycházíme z již existujících databází, zohledňujeme zranitelnost domácností i to, jak naléhavě pomoc potřebují. Například jestli se musí starat o nemocného nebo nemohoucího člena rodiny. Jakmile máme ověřené a celistvé údaje, přikročíme k vydávání distribučních žetonů. Konečnou pomoc si mohou vyzvednout pouze lidé s platnými žetony. Snažíme se být tak důkladní, jak jen to okolnosti umožňují. V současné době ověřujeme s OSN a jinými nevládními organizacemi další způsoby, jak podchytit co nejvíce lidí v nouzi. Známe stovky takových, kteří žijí ve sklepech zničených domů, takže v nejbližší době zřejmě, jak můžeme pomoci v těchto společných improvizovaných úkrytech. (ths)

S těžkými krabicemi přicházejí příbuzným často pomoci ti nejmenší a nejzranitelnější.

Co obsahuje balík humanitární pomoci?

- potravinová pomoc – bulgur, fazole, čočka, rostlinný olej, cukr, sůl, energeticky bohaté sušenky, rajský protlak, ananasová šťáva
- hygienické potřeby – čistící prostředek, vložky, šampon, mýdlo, zubní kartáčky a pasty, ručník, kbelík
- 24 půllitrových lahví balené vody
- malá solární svítidla